

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 59/2021-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditsa (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Patrik HOLINGA s. r. o., Hrnčiarska 2/A, Košice, IČO 36 856 967, podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní pod sp. zn. 9 C 194/2014, proti postupu Krajského súdu v Prešove v konaní pod sp. zn. 18 Co 27/2016 a proti jeho rozsudku č. k. 18 Co 27/2016-198 z 26. apríla 2017 a proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 1 Cdo 9/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a priebeh konania pred všeobecnými súdmi

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 194/2014, postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Co 27/2016, ako aj jeho rozsudkom č. k. 18 Co 27/2016-198 z 26. apríla 2017 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 9/2018.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v spore vedenom pred okresným súdom bol sťažovateľ v procesnej pozícii žalovaného. Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 194/2014-142 zo 7. decembra 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) určil, že nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom sporu, patria do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a jej bývalého manžela.

2.1. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktorým namietal nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci. Podľa názoru sťažovateľa súd prvej inštancie nesprávne posúdil predbežnú otázku platnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva a nesprávne tiež posúdil otázku prípadnej možnosti prelomenia zásady „*Nemo plus iuris...*“.

2.2. Rozsudkom krajského súdu č. k. 18 Co 27/2016-198 z 26. apríla 2017 bol rozsudok okresného súdu potvrdený a súčasne priznaný žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu majúceho za následok porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy.

3.1. Nedostatočnosť odôvodnenia rozsudku krajského súdu videl sťažovateľ v tzv. dvojakom metri súdu v otázke bdelosti a ostražitosti v zmysle zásady „právo patrí bdelym“. Krajský súd vyčítal sťažovateľovi jeho nebdalosť pri uzatváraní kúpnej zmluvy, že sa nesprával v zmysle zásady „právo patrí bdelym“, pretože mu nič nebránilo objektívne zistiť, na základe akého titulu nadobudnutia sa [REDAKOVANÉ] dostal na list vlastníctva. Krajský súd pripísal sťažovateľovi neopatrnosť, keďže pri uzatváraní kúpnej zmluvy pri všetkej náležitej opatrnosti nevenoval dostatočnú pozornosť okolnosti, ako nadobudol nehnuteľnosť predávajúci, resp. celej histórii nadobudnutia a prevodov predmetných nehnuteľností.

3.2. Krajský súd sa absolútne nevysporiadal s argumentáciou žalovaného sťažovateľa o nebdalosti samotnej žalobkyne, ktorý v tejto súvislosti poukazoval na prelomový nález ústavného súdu o ochrane dobromyseľného nadobúdateľa. Podľa jeho názoru žalobkyňa v čase uzavretia úverovej zmluvy s bankou musela popri svojom manželovi ako dlžníkovi vystupovať ako spoludlžníčka, prípadne ako ručiteľka, teda úverovú zmluvu musela podpísať a muselo jej byť zrejmé, že nehnuteľnosť nadobúdajú s manželom do bezpodielového spoluvlastníctva. Žalobkyňa sa domohla ochrany svojho vlastníckeho práva formou určovacej žaloby až 8. apríla 2014, teda až po 8 rokoch. Sťažovateľ konštatuje, že už po exekučnej dražbe sa mohla žalobkyňa domôcť určovacou žalobou ochrany svojho vlastníckeho práva, no neurobila tak. V tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že žalobkyňa neosvedčila svoj naliehavý právny záujem, ktorý je súd povinný skúmať *ex offio*, a krajský súd sa nevysporiadal s osvedčením tohto naliehavého právneho záujmu žalobkyne a nevzal do úvahy, že žalobkyňa sa počas 8 rokov o svoje vlastnícke právo „*nestarala*“ a nepočínala si ostražito, t. j. konala nebdalo.

3.3. Sťažovateľ je toho názoru, že zásada „právo patrí bdelym“ platí rovnako pre vlastníka (žalobkyňu a jej bývalého manžela), ako aj pre dobromyseľného nadobúdateľa (sťažovateľa). Sťažovateľ sa domnieval, že podľa názoru krajského súdu mal byť zrejme bdely, ostražitý a opatrný len on ako dobromyseľný nadobúdateľ. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd sa vôbec nevysporiadal s bdelosťou a ostražitosťou žalobkyne na ochranu jej vlastníckeho práva, ktorého určenia sa dovoľávala v súdnom konaní, a to v intenciách argumentácie sťažovateľa.

3.4. Sťažovateľ aj v dovolaní odkazoval na nález vo veci sp. zn. I. ÚS 549/2015 a uviedol, že ním podľa jeho názoru došlo k zásadnému posunu vnímania ochrany dobromyseľného nadobúdateľa vo vzťahu k zásade „Nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má.“. Krajský súd sa v napádanom rozhodnutí s uvedeným nálezom ústavného súdu nestotožnil a odklonil sa od neho, pričom sťažovateľ považuje jeho odôvodnenie v tomto smere tzv. odklonu za nedostatočné a chýba mu logické a právne odôvodnenie.

3.5. Ďalej sťažovateľ v dovolaní poukázal na to, že sám krajský súd v odôvodnení rozsudku dospel k záveru, že sťažovateľ bol pri nadobúdaní vlastníckeho práva v posudzovanom prípade dobromyseľný. Sťažovateľ dával v tejto súvislosti do pozornosti dovolacieho súdu aj skutočnosť, že na kúpu predmetnej nehnuteľnosti čerpal hypotekárny úver zabezpečený záložným právom k predmetnej nehnuteľnosti a ani táto banka proti nadobúdaciemu titulu nič nenamietala. Taktiež sťažovateľ zdôraznil, že nehnuteľnosť dobromyseľne zrekonštruoval, uskutočnil dostavbu a podstatne zhodnotil.

4. Najvyšší súd uznesením č. k. 1 Cdo 9/2018 z 30. januára 2019 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) odmietol dovolanie a priznal žalobkyni právo na náhradu trov dovolacieho konania. Podľa názoru najvyššieho súdu konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP postihnuté nebolo, pričom v odôvodnení skonštatoval: „... dovolaním napádaný rozsudok odvolacieho súdu uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, korešpondujú s judikatúrou najvyššieho súdu. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Ich odôvodnenie spĺňa kritéria podľa § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. Prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.“

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho základného práva na spravodlivé konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, pričom k tomuto porušeniu malo dôjsť týmito pochybeniami:

«1. Okresný súd Prešov v konaní sp. zn. 9C/194/2014 - nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne právne posúdil vec. Rovnako, súd prvej inštancie nesprávne posúdil predbežnú otázku platnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva a nesprávne tiež posúdil otázku prípadnej možnosti prelomenia zásady „Nemo plus iuris...“.

2. Krajský súd v Prešove v konaní sp. zn. 18Co/27/2016 - nesprávnym procesným postupom znemožnil sťažovateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktorý spočíval v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, keď sa súd vôbec nevysporiadal s argumentáciou žalovaného/sťažovateľa v otázke bdelosti a ostražitosti žalobkyne. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je podľa názoru sťažovateľa nedostatočné a málo presvedčivé v otázke povinnosti žalovaného ako nadobúdateľa nehnuteľnosti preverovať celú históriu nadobúdacích titulov nehnuteľnosti, potieraní zásady materiálnej a formálnej publicity katastra, posudzovaní exekučnej dražby a zmluvy o zabezpečovacom prevode práva za „nie celkom štandardné“ spôsoby

nadobudnutia vlastníckeho práva, ako odklonu od nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo dňa 16.03.2016.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní sp. zn. ICdo/9/2018 - rozhodol o tom, že dovolanie odmieta, s odôvodnením, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 420 písm. f/CSP prípustné, keďže prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/CSP, keďže nejde o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.»

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti odcitoval z judikatúry ústavného súdu v súvislosti s požiadavkami na odôvodnenie a presvedčivosť súdneho rozhodnutia (napríklad III. ÚS 311/07, IV. ÚS 14/07, IV. ÚS 252/04, II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07, II. ÚS 410/06) a Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad Suominen v. Fínsko, Tatishvili v. Rusko).

7. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol:

„Základné právo [redacted] na spravodlivé konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní pod sp. zn. 9C/194/2014, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní pod sp. zn. 18Co/27/2016 ako aj jeho rozsudkom zo dňa 26.04.2017 sp. zn. 18Co/27/2016 - 198, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní pod sp.zn: ICdo/9/2018, porušené bolo.

2. Ústavný súd SR rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/194/2014-142 zo dňa 7.12.2015, rozsudok Krajského súdu v Prešove 18Co/27/2016 - 198 zo dňa 26.04.2017, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ICdo/9/2018 zo dňa 30.01.2019 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Prešov.

3. [redacted] priznáva finančné zadostučinenie v sume 15.000 € (slovom pätnásťtisíc eur), ktoré sú mu Okresný súd Prešov, Krajský súd v Prešove a Najvyšší súd Slovenskej republiky každý povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [redacted] priznáva náhradu trov konania v sume 415,50 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Patrika HOLINGA s.r.o., Hrnčiarska 2/A, 040 01 Košice, IBAN: SK7211110000001024316004, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K náležitostiam ústavnej sťažnosti:

9. Aby bolo možné pristúpiť k predbežnému prerokovaniu ústavnej sťažnosti, musel ústavný súd ustáliť, čo je jej predmetom. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha (petit), pretože ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáhal v petite svojej ústavnej sťažnosti, a to iba vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v záhlaví ústavnej sťažnosti označil za porušovateľov svojho základného práva okresný súd, krajský súd i najvyšší súd. Pri všetkých troch súdoch sťažovateľ tvrdí (bod 1 petitu), že k porušeniu jeho práva došlo ich postupom. Navyše v prípade krajského súdu namieta, že k zásahu do jeho práv došlo aj jeho rozsudkom.

10. Ústavný súd zdôrazňuje, že uplatnenie jeho právomoci je viazané na splnenie formálnych aj vecných (obsahových) náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde), ktoré musí spĺňať každý návrh na začatie konania.

11. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že účelom obligatórneho zastúpenia advokátom v konaní o ústavnej sťažnosti je zabezpečiť zrozumiteľné skutkové a právne vymedzenie namietaného porušenia ústavných práv sťažovateľa v podobe náležitej argumentácie; rovnakému účelu slúži aj povinné zastúpenie advokátom v dovolacom konaní.

12. Ústavný súd je nútený konštatovať, že aj keď je sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpený, jeho ústavná sťažnosť neobsahuje žiadnu ústavnoprávne relevantnú argumentáciu týkajúcu sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom všetkých stupňov všeobecných súdov a rozsudkom krajského súdu. Ústavná sťažnosť je v zásade iba kompiláciou obsahu procesných úkonov sťažovateľa v konaniach pred súdmi, pričom v nej absentuje akákoľvek zrozumiteľná ústavnoprávna argumentácia. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je podstatnou (osobitnou) náležitosťou ústavnej sťažnosti a od jeho kvality sa v podstate odvíja možnosť prieskumu ústavného súdu. Dôvody ústavnej sťažnosti musia korešpondovať s jednotlivými namietanými porušeniami základných práv alebo slobôd. Ústavný súd nemá povinnosť preskúmať postup orgánu verejnej moci *ex officio* a vyhľadávať jeho konkrétne pochybenia. Z tohto dôvodu ústavná sťažnosť nespĺňa všeobecnú zákonom predpísanú náležitosť odôvodnenia návrhu podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde a osobitnú náležitosť ústavnej sťažnosti ustanovenú v § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd pri maximálnej snahe vyhnúť sa formálnemu prístupu k svojmu prieskumu a uprednostniť materiálny prístup vyvodil z obsahu ústavnej sťažnosti, že sťažovateľ okresnému súdu vyčíta nedostatočné zistenie skutkového stavu a nesprávne právne posúdenie veci. Krajskému súdu vyčíta, že nedostatočným odôvodnením rozsudku znemožnil uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Toto pochybenie spočíva v nevysporiadaní sa s jeho argumentáciou v otázke bdelosti a ostražitosti žalobkyne a v nepresvedčivosti odôvodnenia v otázke povinnosti nadobúdateľa preverovať históriu nadobúdacích titulov nehnuteľnosti. Najvyššiemu súdu vyčíta v zásade iba spôsob jeho rozhodnutia (odmietnutie dovolania pre neprípustnosť).

III.2. Nedostatok právomoci ústavného súdu:

14. Zmyslom princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) je, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a meritórne (vecne) sa zaoberať podanou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08). Ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

15. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie postupu a rozsudku okresného súdu, lebo jeho preskúmanie na základe podaného odvolania proti rozsudku okresného súdu patrí do právomoci krajského súdu. Uplatnenie právomoci krajského súdu vylučuje, aby v uvedenej veci rozhodoval ústavný súd, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) a podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

16. Z rovnakých dôvodov nebolo v právomoci ústavného súdu ani preskúmanie napadnutého postupu a rozsudku krajského súdu, pretože takýto prieskum patrí do právomoci najvyššieho súdu na základe podaného dovolania. Uplatnenie právomoci najvyššieho súdu vylučuje, aby v uvedenej veci rozhodoval ústavný súd, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) a podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

17. Sťažovateľ totiž v ústavnej sťažnosti vyčíta krajskému súdu porušenie jeho práva na spravodlivý proces. Z naratívnej časti ústavnej sťažnosti nie je jasné (pre nedostatok odôvodnenia), z akých dôvodov má rozsudok krajského súdu preskúmať ústavný súd. Ústavný súd vyvodil, že sťažovateľ namieta jeho neústavnosť z totožných dôvodov, aké opísal v dovolaní. Ústavný súd zastáva názor, že podanie dovolania s uplatnením dovolacieho dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP pre tvrdené porušenie práva na spravodlivý proces bolo dostupným a spôsobilým právnym prostriedkom na ochranu jeho základných práv a slobôd, ktorý sťažovateľ aj vyčerpal, preto ústavný súd nemôže opätovne z totožných dôvodov preskúmať rozsudok krajského súdu.

III.3. Posúdenie sťažnostných námietok proti postupu najvyššieho súdu:

18. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti uvádza, že k ním tvrdenému porušeniu jeho základného práva malo dôjsť tiež „*postupom*“ najvyššieho súdu; sťažovateľ však v ústavnej sťažnosti neoznačil žiaden postup najvyššieho súdu porušujúci jeho práva okrem samotného uznesenia najvyššieho súdu, ktoré navrhuje aj zrušiť. Posudzujúc obsah ústavnej sťažnosti materiálne a komplexne, dospel ústavný súd k záveru, že vo vzťahu k najvyššiemu súdu má byť predmetom ústavného prieskumu

jeho uznesenie (ako výsledok postupu), proti ktorému namieta iba spôsob rozhodnutia, teda, že odmietol jeho dovolanie ako neprípustné podľa § 420 písm. f) CSP, pretože dospel k záveru, že „*prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP*“.

19. Ústavný súd však musí opakovane zdôrazniť, že ústavná sťažnosť neobsahuje ani minimálnu ústavnoprávnu argumentáciu spochybňujúcu záver najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania. Zdá sa, že sťažovateľ úplne rezignoval na adekvátnu obranu proti výsledku dovolacieho konania alebo na odbornú polemiku s ním, čo vyvoláva otázku, načo vôbec tento procesný prostriedok uplatnil. Za náležitú argumentáciu v ústavnej sťažnosti s cieľom dosiahnuť vyslovenie porušenia základných práv nemožno považovať citáciu z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu bez toho, aby tieto argumentačné prostriedky boli dané do kontextu s konkrétnymi okolnosťami prípadu sťažovateľa.

20. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 123) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy. Úplnú absenciu podstatnej náležitosti ústavnej sťažnosti nemožno odstrániť výzvou na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (II. ÚS 102/2019). To všetko vedie ústavný súd k záveru, že v tejto časti musí ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

III.4. Obiter dictum:

21. Iba nad rámec svojho záveru o dôvodoch odmietnutia ústavný súd (rešpektujúc opakovane aj aspekt materiálneho prieskumu ústavnosti) považuje za vhodné zaujať stanovisko aj k vecným námietkam ústavnej sťažnosti, ktoré sťažovateľ smeroval výlučne proti rozhodnutiu krajského súdu. Ide tu totiž o otázku konfliktu medzi vlastníkom veci a dobromyseľným nadobúdateľom, pri ktorej ústavný súd citlivo vníma rozdielnosť právnych názorov všeobecných súdov, ktoré však nie je oprávnený zjednocovať.

22. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie rozsudku krajského súdu obsahuje odpovede na argumenty sťažovateľa prednesené v odvolacom konaní. Krajský súd sa v bode 12 odôvodnenia rozsudku vysporiadal aj s nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 549/2015. Pokiaľ ide o sťažovateľov argument o nedbalosti žalobkyne, krajský súd (aj v súlade s nálezom č. k. I. ÚS 549/2015) správne uviedol, že v prípadoch nadobudnutia veci od nevlastníka má konajúci súd posudzovať dobrú vieru na strane nadobúdateľa (teda nie vlastníka – v tomto prípade žalobkyne). Krajský súd pomerne vyčerpávajúco špecifikoval individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu, ktoré zohľadnil aj pri posudzovaní dobrej viery na strane sťažovateľa ako nadobúdateľa.

22.1. Ústavný súd poznamenáva, že zodpovedanie otázok, ktoré sú, či už objektívne, alebo subjektívne, z pohľadu strany sporu pre rozhodnutie súdu podstatné, si nie je možné predstavovať ako prísne formalizovanú či mechanickú činnosť (na každú jednu konkrétnu otázku je presne k nej

priraditeľná konkrétna odpoveď); odôvodnenie rozhodnutia súdu nemá pripomínať dotazníkový formulár. Je cnosťou všeobecného súdu, ak dokáže odôvodnenie rozhodnutia koncipovať vecne s vystihnutím podstaty; iba u čitateľa, ktorý textu nevenuje dostatok pozornosti, nepozná kontext alebo nevie v dobrom slova význame „čítať medzi riadkami“, môže potom vzniknúť dojem, že odôvodnenie súdu nie je vyčerpávajúce.

22.2. Krajský súd sa v odôvodnení (bod 5) plne stotožnil so skutkovými a s právnymi závermi okresného súdu. Ako v rozhodnutí o dovolaní najvyšší súd správne uviedol, platí, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Nie je preto možné stotožniť sa s námietkami sťažovateľa, že krajský súd sa nevysporiadal s osvedčením naliehavého právneho záujmu žalobkyne, keďže s týmto sa vysporiadal už okresný súd. Krajský súd reagoval aj na ďalšie tvrdenia sťažovateľa, že nehnuteľnosť obýva so svojou rodinou, na jej kúpu čerpal úver v banke a tiež ju zrekonštruoval (bod 14).

23. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom všeobecných súdov v napadnutých rozhodnutiach nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). O taký prípad však v danom prípade nejde.

24. Pokiaľ ide o otázku potreby prelomenia zásady „*nemo plus iuris*“, podľa názoru ústavného súdu sú argumenty sťažovateľa v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou všeobecných súdov.

24.1. Ústavný súd v náleze č. k. I. ÚS 549/2015 skutočne prelomil zásadu „*nemo plus iuris*“, pričom tiež výslovne uviedol, že „Otázkou dobrej viery takého nadobúdateľa vlastníckeho práva sa tak všeobecné súdy musia vždy riadne zaoberať pri jeho spochybňovaní treťou osobou.“. Na toto rozhodnutie potom ústavný súd nadviazal rozhodnutiami vo veciach sp. zn. I. ÚS 151/2016 a sp. zn. I. ÚS 460/2017. Podľa názorov vyslovených v nich musí byť podstatným dôvodom na eventuálny odklon od striktného uplatňovania zásady „*nemo plus iuris*“ výnimočnosť okolností, ktoré založia dobromyseľnosť nadobúdateľa s následkom jej prevahy nad ochranou pôvodného vlastníka.

24.2. V posudzovanom prípade je tiež podstatné, že krajský súd odvolacie námietky sťažovateľa neodignoroval, ale jeho námietkou dobromyseľnosti vznesenou v rámci odvolacieho konania sa zaoberal a poskytol dostatočné vysvetlenie, prečo ju v konkrétnom prípade nepovažoval za relevantnú.

24.3. Nemožno v tejto súvislosti opomenúť, že súčasťou princípu materiálneho právneho štátu je nielen možnosť, ale aj povinnosť súdu vykladať právne normy ústavne súladným spôsobom s prihliadnutím na princíp elementárnej spravodlivosti. Z tohto dôvodu ústavný súd úplne nezavrhuje mimoriadne výnimočnú možnosť poskytnutia ochrany práv dobromyseľným nadobúdateľom, prioritne však k tejto otázke pristupuje zdržanlivo.

24.4. Z hľadiska legitímnych očakávaní účastníkov predmetného súdneho konania proti sebe stoja očakávania pôvodnej vlastníčky (žalobkyne) a očakávania dobromyseľného nadobúdateľa (sťažovateľa). Pôvodná vlastníčka legitímne očakávala, že ochrana vlastníckeho práva nebude poskytnutá subjektu, ktorý ho nadobudol na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Dobromyseľný nadobúdateľ mohol legitímne očakávať, že mu súdna ochrana bude poskytnutá, avšak len ako dobromyseľnému držiteľovi (§ 130 Občianskeho zákonníka), pretože platná právna úprava v čase podania žaloby v zásade vylučovala možnosť nadobudnutia plnohodnotného vlastníckeho práva na základe absolútne neplatného právneho úkonu okrem nasledujúcich výnimiek: 1. nadobudnutie nehnuteľnosti od nepravého dediča, 2. nadobudnutie nehnuteľnosti od nevlastníka v rámci konkurzného konania, 3. nadobudnutie nehnuteľnosti od nevlastníka v exekučnom konaní, 4. nadobudnutie nehnuteľnosti od nevlastníka v rámci dobrovoľnej dražby, 5. nadobudnutie nehnuteľnosti od oprávneného držiteľa podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (porov.: SUDZINA, M. Výnimky zo zásady nemo plus iuris so zameraním sa na nadobudnutie nehnuteľnosti od nevlastníka v slovenskom právnom poriadku. In: *Ius et Administratio* 1/2013.)

24.5. Ústavný súd vo všeobecnosti uzatvára, že *de lege lata* vychádza náš právny poriadok z predpokladu, že ak zákon neustanoví inak, nikto nemôže previesť na iného vlastnícke právo, ktorým sám nemôže disponovať.

25. Vzhľadom na uvedené argumenty (nad rámec rozhodnutia o odmietnutí ústavnej sťažnosti z procesných dôvodov) ústavný súd zdôrazňuje, že aj pri vecnom posúdení by musel ústavnú sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2021

Libor DULÁ
predseda senátu